

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Időnkben: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Félnek.

— július 21.

(gr.) Balga ember hiszi azt, hogy a fenyegetésben erő rejlik. Az igazán erős ember rögtön cselekszik, a fenyegetés csupa fecsegés, arra való, hogy a szószá yár, a szajhós tehetetlenségét palástolgassa vele.

Senkin sem bizonyult be annyira annak az igazságnak megdönthetetlen volta, mint éppen Fejérváry bárón.

Hírlapjai unos-untig hirdették, hogy imé, itt a dac, itt a vaskéz kormányja. Agyut, akasztófát festettek a falra, olyan ügyetlenül persze, aminők a falusi iskolás gyermekek falra való pingálásai. Ő maga híres *intő szózatában* megígérte a törvényhatóságok határozatainak megsemmisítését. A nemzeti szellemben eljáró tisztviselőkkel pedig úgy tett, mint a velencei csicsérónék tesznek a kalauzolt idegenekkel. Bevezetik őket a dózsék kinzó kamráiba, megmutogatják nekik a szögekkel bélelt vaslúzet, a sütőgető vasakat, a nyak- és hüvelyk-szorítókat. Régen nem használják már azokat, nem ijed meg azoktól senki. A tisztviselők is csak számalommal vették tudomásul a generális ur pittegő-pattogó beszédeitől, kacskaringós káromkodásaitól.

Mert imé, nem lesz erőszak, nem lesz semmi, a mivel a nemzet felháborodását elfojthatnák, a jogaiért sikra szálló nemzetet megfélemlíthetnék. Nem semmisítenek meg köztörvényhatósági határozatokat, nem függesztik fel a közhivatalnokokat, nem szednek erőszakkal adót és az ujoncokat nem sorozzák be furfanggal és kerülő utakon.

Nem tesznek semmit, mert nem ismernek. Nem ugyan azért, mert megbecsülnék a nemzetnek a törvényes alapon való, hazafias kitartását, vagy mivel valami rejtett nemzeti érzés, erkölcsi tartózkodás tartaná őket féken, hanem azért, mert félnek. Mi tiszteltreméltónak, ők *felelmesnek* látják a nemzeti ellenállás hatalmas megnyilatkozását, óriás arányokban való növekvését.

Lám, Lukács György ur, a vallás- és közoktatásügyi tárca beszédes ügyvivője, elárulta a hetes kompanya alapos megrökönyödését. Kijelentette egy bécsi lap tudósítója előtt, hogy mind agyrem az, a mit a Fejérváry báró „kormányáról” feltesznek. Kimondotta, hogy a törvényhatóságok ellenálló határozatait nem torolják meg, tehát a tisztviselők ellen sem foganatosítanak árákói rendszabályokat. Ha a többséget nem győzhetik meg, vagy még inkább nem győzhetik le, hát akkor távoznak

a jobbfenéken és új kormány jelenik meg valahonnan, esetleg a balfenéken. A fenék a földolog.

Addig pedig mit csinálnak a többiek? A külfölddel való szerződéseket főzik meg osztrák lében és vállalkozókat boldogítanak. Settenkednek, meszterkednek, míg az ujjokra nem kopintanak.

Kár megijednünk, mikor ők félnek. Bátor-ságot pedig nem kapnak kölcsön sem Orosz- sem Olaszországtól, sem a Balkántól, sem az osztrák nemzetiségek felkavarodásától, sem pedig a hazai nemzetiségektől. E ek is kötve hisznek már a bécsi komának. Merítsenek bátor-ságot — ha tudnak — a gróf Tisza István cikkeiből. Ez pedig igen sekély forrása a batorságnak és bölcseségnek.

Mi azonban erőforrásnak használjuk fel egyrészt az ő megszeppenésüket, másrészt a nemzeti önértzet bámulatos és fenséges ujjáébredését.

A nagy válság.

— július 21.

A fővárosi lapok egyike tegnap azt a hírt közli, hogy a kormány a törvényhatóságokkal szemben alkalmazandó erőszak kereszttüvitelére a jogvégzett rendőrkapitányokat vette volna kilitásba, akik kormánybiztosokká nevezetnének ki és hogy a belügy-miniszter olyan rendőrkapitányok közül már harminckettőt fogadott, akiket a terv részére már megnyert, végül, hogy a rendőrkapitányokat a miniszterelnök is fogadta e célból.

Fővárosi tudósítónak tegnap alkalma volt a belügyminisztérium egyik tekintélyes miniszteri tanácsosával beszélni, a ki ezt a felvilágosítást adta:

— Az egész hír rém mese. A kormány nem gondol arra, hogy rendőrkapitányokat (és mért éppen a jogvégzetteket?) kormánybiztosokká nevezze ki. A hír szerint a belügy-miniszter július 5-én és 6-án fogadott 32 rendőrkapitányt. Hát el tudja ön képzelni, hogy ez annyi ideig titokban maradhatott? Aztán „jogvégzett” rendőrkapitányokról szól a hír. Hát kérem, mindenütt jogvégzett rendőrkapitányok vannak, jogvégzettség nélkül legföljebb alkaptány lehet és azok, a kik már eddig megvoltak állásukban.

— De mégis hogyan keletkezhetett a hír?

— Az én nézetem szerint — ámbár pozitív tudomásom nincsen róla — Kristóffy elővette a rendőrség államosításáról szóló nagy emlékiratot s alkalmasint ebben a kérdésben kérhette kinehány vidéki rendőrkapitányok a véleményét.

— Van e tudomása méltóságodnak arról, hogy a belügyminiszter erőszakos intézkedéseket akar tenni?

— Ilyesmiről nincsen tudomásom, de kizártnak is tartom, hogy ez a kormány, melynek pusztán az a feladata, hogy békét csináljon, elvágja ennek a lehetőségét erőszakos, vagy egészen törvénytelen kísérletek által.

A tegnapi minisztertanácsban igen érdekes dolgok történtek. Kisült, hogy a darabont kormánytagjai között nincs meg az az egyetértés, amelyre szükségük volna, hogy merészkedjenek az országgal szembe szállani.

Ugyanis, szóba jöttek az u. n. erélyes rendszabályok, melyeknek legmelegebb szószólója Kristóffy József belügyi darabont és a tisztelt miniszterek ennél a tárgynál erősen szétkülönböztek. Kristóffy ur ugyanis ajánlotta, hogy végre valahára lépjenek fel erélyesen.

A minisztertanácsnak két tagja azonban, nevezetesen Lukács György közoktatási és Vörös László kereskedelmi miniszter igen erélyesen kikelték a tervezett rendszabályok ellen és teljes határozottsággal állást foglaltak amellett, hogy a kormány csak a folyó ügyeket végezze el és ne vetemedjék semminemű erőszakosságra.

A politikai élet egyébként teljesen kihalt. A vezetők mind elutaztak a fővárosból s valami hirecske csak a jövő hétre várható, amikor majd a vezérlő bizottság által kiküldött albizottság fog ülésezni!

A magyarság a világversenyen.

— július 21.

Az osztendei sakkversenyen Marócy Géza vitte el a babért. A diadal a magyarság diadala is, természetesen tehát, hogy alkalmat szolgáltat elmélkedésekre a magyarságnak a világversenyben való részvétele fölött. E diadalban, amelynek híre belőlti a világot, sokan nem tudják a magyar elme tehetségének fölényét látni. Játéknak tekintik a sakkot s úgy vélekednek, hogy ez a győzelem a magyar fajnak a könnyű, játékos munka iránt való hajlandóságát bizonyítja. Valóban, a sakk minden mennyiségtani színezete mellett játék, de Marócy diadala még sem kicsinyelhető le emiatt. E győzelem a magyar névre újabb dicsőséget hoz, reámutat a magyarságban rejlő tehetségekre és ebben van a jelentősége. Amidőn a nemzetek minden területén, az irodalmi, művészeti, tudományos és ipari tevékenységnek mindegyik ágazatában harcot vívnak egymással, akkor jelentős ebben a küzdelemben minden eredmény, amely a magyarság fölényére mutat rá. Tagadhatatlan ugyanis, hogy abban a versenyében a mi anyagi erőink a legcsekélyebbek s éppen ezért leginkább a magyarságnak van szüksége arra, hogy minden dicsőségét szellemi fölényével vivja ki.

Nem is szabad lekicsinyelnünk azokat az eredményeket, amelyeket a magyarság az újabb időben is a világversenyben elér. Ime, Ecsedi Kiss István éppen most nagyjelentőségű hadi technikai találománnyal lép elő és

ugyanekkor az erdélyi bércok között Rihász Sándor a repülőgép problémájának megoldása körül új, jelentős eredményt ér el, Puskás Tivadar csak nem rég fődözte föl a telefon hirmódót, Kossuth Lajos Tivadar pedig a vasutépítés terén teszi új fölfedezések által a nevét a legelső technikusok közé. Az x sugarak fölfedezője Lénárd Fülöp, a legkiválóbb fizikusok egyike szintén magyar ember, éppen úgy, mint ahogy a magyarság diadalát jelenti Goldzieher Ignác, Vámbéry Armin, König Gyula, Eötvös Loránd, Munkácsi Mihály, Fadrusz János, Semmelweis Ignác, Bolyai Farkas minden dicsősége. Ezek a nevek az európai kultúra történetében a legkiválóbbak közül valók s mind egyik név a tudomány és a művészet terén irányváltatót jelent. Bolyai Farkas, aki a matematikát és Semmelweis Ignác, aki az orvostudományt átalakítja a maga hatalmas jelentőségű tudományos fölfedezéseivel, a magyar fajra hoztak dicsőséget. De ez a dicsőség egyszersmind annak a bizonyossága is, hogy ez a nemzet részese annak a hatalmas kulturmunkának, amelyet az európai társadalom ma végez s hogy ebből a munkálkodásból nem vonja ki magát, hanem sokkal nagyobb részt vállal magára, mint amilyenek teljesítése arányainál fogva kötelessége volna.

Éppenséggel nem lehet tekinteni, mintha a magyarságnak ez a munkája újabb eredetű volna. A kocsai, a zsebóra és a gyufa föltalálását mondják a legújabb kutatások a magyar elme diadalának. Attól, hogy Mátyás király alatt egy magyar ember új járművet fődözt fel Kossuth Lajos Tódor újításáig a vasuti technika terén, természetes ut vezet. A magyar faj megőrizte tehetségét, munkabírást és találékonyságát századoknál viharain keresztül. Mig más nemzetek szabadok lettek, addig a magyar rabszolga lett miattuk. Mig más országok fejlődtek, gyarapodtak, addig ezt az országot kirabolták, kifosztották. S mindeme bajok, viharok és küzdelmek köze pette ez a nemzet megőrizte az energiáját és megtartotta az életkedvét. Soha ajándékot nem fogadott el a nyugateurópai kultúrmentektől; mindig megfizetett azokér az eredményekért, amelyet ő nyert tőlük.

A tudomány terén, a művészet terén, az irodalom terén adott annyit az európai kultúrák, mint amennyit az szolgáltatott a számára. Mindazokért a matematikai eredményekért, amelyet évszázadokon át fölku tatott a tudomány, s amely tudásnak ekként a magyarság is részese lett, bőven adózt Bolyai Farkas, éppen úgy, mint a nyelvtu-

domány eredményeiért Goldzieher Ignác, vagy az orvostudományéért Semmelweis Ignác.

Ezeket a tényeket letagadni nem lehet a magyarság egyetlen ellenségének sem. Amidőn a magyar faj kulturális értékéről számadást csinálnak ezekről az igazságokról nem lehet megelégedni a ezeket az eredményeket a magyar faj tehetségének és munkájának számlájára lehet írni. Ennek a nemzetnek jövődó föladatát ezek az eredmények igazolják legjobban. Meg kell erősölnie, hogy azokat a tehetségeit, amelyeknek bögében van, értékesítse is. Nálunk a tehetségek javát, a leértékesebb férfiak munkálkodását a legértékesebb férfiak munkálkodását a politika emészti föl s e felé terelődik az emberek figyelme. Az a küzdelem, a melyet a nemzet folytat, számos olyan tehetség erejét kívánja, a melyet más nemzetek a tudományos és művészeti alkotások terén érvényesíthetnek. S ennek ellenére a magyarságnak még sem kell szégyenlenie maga kulturális munkáját. Faji tehetségének fölénye mindig kiviláglik, akár Bolyai Farkasok, akár Apponyi Albertnek, akár pedig Maróczy Gézák képviseljék is ezt a tehetséget, ennek a nemzetnek az értékét.

Tollhegyen.

Farcolatok.

— július 21.

Németországba veti bízalmát Ausztria. Németország ellenzi a magyar vezényszó megadását. Ha így van, mit ér az a mi drága „nagy hatalmi” állásunk, ha mégis a tökéletes bajszu német császár dirigálja? Nem vagyunk vontató gőzös, bennünket vontatnak az orrunknál fogva. II. Vilmos császár pedig, ha csakugyan ellenzi a magyar vezényszót, azon van, hogy szerencsétlen monarkiaink zavarait öregbitse. Gondolja meg Ausztria — hiszen volt már benne része — hogy milyen pompásan tud Németország a zavarosban halászni!

Azt reménylik talán Bécsben, hogy katasztrófa esetén Németország jön be rendet csinálni? Nono! Nem jó politika az, hogy a rokkant férj a nyalka házi baráttal csináltat rendet a fiatal feleségénél!

Addig addig emlegették a szövetségi elletzők vezérő bizottságának egyenetlenségét, a mig csakugyan hajbakapott... a kormány. Az pedig igen természetes, hogy egyik-másik miniszter (vagy micsoda) urban a lelkiismeret haborgása nélkül is feltámad az ellenkezési-viszketeg, a ferde helyzetből való menekülés kedve. Ezeknek az uraknak beváltották a váltóikat, kifizették az adósaikat, nyugdíjuk biztosítva van, mi okuk van tehát arra, hogy továbbra is türiék a megvetést, a szidalmakat és bevárják azt is, hogy a kaszinókból kigolyózzák, vagy a Házban tetteleg bántalmazzák? Lerázzák búrúkról a kellemetlenségeket, mint eb a verést, aztán nagyot kacagnak és mennek — ördög hirével!

NAPI HIREK.

Csönd, csönd...

— július 21.

Minden hatalomnál nagyobb a nyári napnap perzselő sugara. Nemesak a fák leveleit, hanem az „eseményeket” is leperzseli. Akármilyen nagyfontosságú dolgok jöjjenek is, mindhiába: július derekán beáll a holt-szezon.

A városokban csendes, bágyadt, ugy-szólván álmos az élet. A zaj, élénkség a me-zőkre költözik, ahol a kasza peng, zug az aratógép és izzad a dolgozó nép.

Ilyenkor, amikor az arany kalász ve-rejtekbe borítja az aratót, mintha nyugalomra térne a „város”. A hivatalokban meg-fogy a munkaerő és akik ott vannak is, nyújtózkodva panaszkodnak a hőségre és számolják a napokat, amikor ők is szabad-ságra mehetnek. Csend van a városban, zárva a színház, üresek, némák a táncter-mek, elnémultak a mulatóhelyek, mindenütt pangás és álmoság.

Az idén a politika kínálkozott még bi-zonyos soronkívüli nyári izgalmakkal, ámde dacára az alapos ex-lexnek és dacára a megyei és városi törvényhatóságok harcias sorakozásának: a politikába is bevonult a nyári csend.

A boszu.

(Macewska M.)

A közelgő vihar elől egy vidám kiránduló társaság Kosciélek mellett a Fekete-tó partján álló menedékházban húzódt meg.

Mulatós, vig hangulat ütött tanyát az öreg Conziemitza szerény hajlékában, akinél bizony régesrég nem volt együtt ennyi vendég.

A mi harapnivaló akadt, azt egymás-nok kínálgatták a vendégek, a turista társaság vezetői pedig tréfálkoztak és vidám megjegyzésekkel, élcelkekkel fűszerezték a társaság mulatozását.

Hangos nevetésük úgy tetszett mintha tullármázta volna a magas hegyekből har-sogva aláomló vizesés zuhogását. Csupát egyetlen ember. Fontek turistavezető ült félrevonultán, meredt tekintettel bámulva a kályha lobogó tűzébe és a vidámságból egyáltalán nem vette ki részét.

A vezetők ismerték már a természetét és tudták, hogy sem társalogni sem pedig mulatni nem szeret.

Az első villámcsapás és ézengésre megreszkettek a menedékház gyöngye falai.

Azután megeredt az eső és a hosszú vizeszlopok csobogva paskolták a Fekete tó sima tükreét.

A magas hegyek sziklacsucain a heves szélől üzött fellegek széjjelszakadoztak s a megriadt zergék szikláról sziklára szökdéltek.

A megdagadt apró hogyipatakok zugva

törtettek lefelé, a tengerszemek kiáradtak és a jól ismert gránitsziklák a hirtelen keletkezett örvények alatt és a vizesésekben nyomtalanul eltűntek.

A hevesen kitört zivatar azonban éppen nem aggasztotta az egybegyűlteket. Gyönyörűsége látvány volt a fölzsabadult elemek fonséges játéka s a természet vad regényes szépségei csak elragadóbban tűntek elő.

Valamennyien elragadtatással szemlélték a méltóságteljesen fenyegető képet.

A turistavezetők, a maguk módja szerint, kedvükre szórakoztak és az asztalon lévő ételkészletet fogyasztották.

— Nézd csak, — sugta az egyik turista barátjához — milyen eldurvult természetűek ezek a tátrai lakosok. Sejtelmük sincs a szép, a fonséges iránti érzékről: épp olyan ridegek és egykedűiek, mint az őket körülvevő sziklák...

— No, elmúlt már a zivatar — jegyezte meg Roy, egy fiatalabb vezető.

— Ne látod, hogy ereszkedik a köd alá? Szó sem lehet arról, hogy visszatérjünk, kénytelenek leszünk az éjjelt itt tölteni, — vélte a másik.

— Akkor hát maradunk! Antek majd ellejti a Goralski-táncot — szoltak néhányan összevissza.

— Uraim! — szolt a turisták közül az, a ki az imént leszolta a hegyilakók szép érzékét — mivelhogy megígértem, hogy a zakopanei gyülekezetben résztveszek, men-nem kell.

— Valóságos középkori lovag, meg akar szégyeníteni bennünket — csipkedték a többiek.

— A köd mind sürűbben ereszkedik alá! K nyen lebukhatnak! — szolt az egyik vezető.

— Várjatok inkább holnapig — inditványozták a többiek.

— Ha éppen tetszik, én elkisérem — szolt Fontek, a ki mindeddig némán ült helyén.

— Hát ő vele, Fontekkel megkisérelheted a hangzott a turisták ajkáról.

Kisvártatva aztán alaposan fölserelve elhagyták a kunyhót.

Kezdetben makacsul hallgatott a vezető és alig válaszolt Károly ur kérdéseire.

Pedig ő hozzá volt szokva a vezetők beszédességéhez és így Fontek társaságát éppen nem találta valami nagyon mulattató-nak. Ez aztán a rossz ut fáradalma és ves-zélyeit csak öregbitette.

— Ne féljen semmit, csak kövessen bátran — szolt végre Fontek.

— Magával, Fontek, a legnehezebb tú-rára is vállalkoznám — válaszolt Károly és egy pillanatra megállott.

— Ugye nem most először van a Tátrában? — kérdé a vezető egy kiálló sziklatömbre támaszkodva.

— Több mint tíz esztendeje, hogy Zakopaneban voltam — válaszolt Károly, ör-vendve azon, hogy végre megeredt a nyelve ennek az embernek.

Nagyobb, lényegesebb változások szeptember előtt nem várhatók és nem is lesznek. Egy egy népgyűlés, avagy pártszervekedés képezi az egyetlen mozgást, mely a politika felületén kicsiny hullámokat ver. A többi csend.

De ezen csendnél százszorta és ezer-szerre többet ér az az „élet“, amely a mezőkön most folyik és minden bajban, amelyben jelenleg bővíben vagyunk, egyetlen vigasz az, hogy a föld, az áldott föld, bő és áldásos aratással ajándékozta meg az országot.

Debreceni percc.

— július 21.

Debrecen városa kézbesíti az adófelvételi meghagyásokat. Egyebet hagyott meg pedig Debrecen közgyűlése a városnak. Miből érezzük hát ki azt, hogy a város polgármestere lángoló buzgalmu tagja a függetlenségi pártnak, ha ezen a visszaélésen nem változtatnak a z o n n a l? Reméljük, hogy ez meg fog történni. Hajdúvármegye alispánja semmibe sem veszi a közgyűlés tiltó határozatát, hanem szétküldi az újoncok behívó leveleit. Az alispán ur, ugylátszik, nyugalmát kiméli. Ebben igaza van; régen megérett egy koránál, mint szerzett érdemeinél fogva is, nem csak a nyugalomra, hanem a nyugalmaztatásra is. Hajdúvármegye és Debrecen azonban tartanak új közgyűlést, ezen pedig szerezenek n y o m a t é k o t határozásainak.

Négy-öt órával később a gyorsvonat. Posta és újságok lemaradtak. Érezzük vidéki voltunk hátrányait. A legfontosabb események történhetnek és mi kiküldés, havazások alkalmával napokra elmaradhatunk a világtól. Tessék olvasni a „Szabadság“-ot, amelynek távirati és telefon-értesülései bőven tartalmaznak mindazt, a miről értesülnünk szükséges. Ez a tegnapi vonatkozásnak a tanulsága.

Reményteljes ifju követett el öngyilkossági kísérletet holmi cifra sellő kacérsága miatt. A Perdita és kaszínó-kultusz nálunk a rendőrség botránnyos elnézésének oltalma alatt áll. Egyet pedig jól jegyezzen meg magának a könnyűvérű nőigárda után kapó tapasztalan ifjuság. A levegő-vérű hölgy, a pénztári szíren sohasem rátartó, amíg annak tekintik, a mi! De tüstént nem ösmer mér-

téket a kapzsisága és megközelíthetlenségét szemveleg, vagy a kegyetlenségig fokozódik asszonyi hiúsága, a mint megsejdi, hogy a balek fiu komolyan veszi. Ennek a tapasztalatlan balekségnek a vége aztán hol öngyilkosság, hol adósságok és sikkasztás, hol egyéb szerencsétlenség. Fiuk! A szerelem nemes érzés. Ahhoz a tiszta, szüziességnek van joga. Sarba ne tapossátok, ami oltárra való. A tiszta szerelem megaranyozza az ifjukort, boldogságot kínál az egész életre, ha pedig ezt a szent, nagy érzést bemocskoljátok, akkor megloptátok családotokat, megfertőztettétek ifju lelketeket és mivel az bűn, érte lakolni fogok. Ti a bűnt, a kicsapongást dicsőíté, ma léha sajtóból merítitek erkölcsanatokat, a helyett, hogy a magyar költőkből (Vörösmartytól, Petőfitől, Aranytól) ösmernétek meg a női eszményt. Jóságos anyátok, kristálytiszta hugotok és a háziasság, a családi élet által oltalmazott ártatlan kedves, bájos leányok állanak előttetek s ti mégis a léhaság tanyáin pazaroljátok el érseiteket. A felett gondolkozatok, mielőtt szörnyű bűnök, vagy katasztrófák nem hoznak meg a gyakorta már késve érkező kirándulást.

— Személyi hír. Kovács József polgármester tegnap megkezdte szabadságát, a melyet legutóbb a változott politikai helyzet következtében megszakított.

— Debreceni vadászok öröme. Lásanként lekerül a szegéről a „Lancaster“, az akasztékos tarisznya, meg a többi vadász felszerelés. A naftalinos szekrényből előszedik a zöldszegélyű s agancsgombos lodin ruhákat, hogy kiszellőztessék, mert immár elkövetkezett a vadászat ideje. A fiatal vizslákat most vezetik be a fűrjezéssel a nemes sport körüli szolgálat teljesítésének ismereteibe s közbe-közbe le is puffantanak egy-egy bangos ptypalattyot meg egy csalafintáskodó harist a nagylábu „vadász tanonc“ végtelen nagy öröme és buzdítására. A zsembekecs berkek fiatal rucáit is most szedik fegyveresre. Az öreg gáccér most tanítja a fiatalokat repülni; most legkönyebb őket ledurrantani s most legizletesebb a hasuk is. A jövő hónap első napján már szabad a vadászat a fozolyra, fácskaszakra s augusztus 15-én túl már a tapsifüleseket is veszedelem

fenyegeti. Az igazi vadász azonban augusztusban még nem lő nyulat, mert még mindig nagy számmal vannak fias anyák; legfőlegb egy egy bolondos süldőt göbéselnek fültöven, hogy mutatónba vihessék haza. Mint halljuk nagy vad bőség nem lesz az idén, mert a tavasz nem volt a szaporulatra kedvező s a kártékony vadak igen elszaporodtak.

— Előléptetések és kinevezések a vasutnál. Mint értesülünk, a m. kir. államvasutak hivatalnoki karában augusztus hó folyamán nagyobb szabásu előléptetések és kinevezések lesznek. — A minisztertanács ugyanis az előléptetést akadályozó keresztet ez egyes fizetési fokozatok első osztályában eltörölte s ott is rendszeres várakozási időket állapított meg. Ennek folytán a m. á. v. igazgatósága utasította az üzletvezetősegeket, így a debreceni üzletvezetőseget is, hogy az előléptetések, illetve kinevezésekre vonatkozó javaslataikat haladéktalanul terjesszék fel.

— Az ipari balesetek ellen. Néhány oly baleset alkalmából, a melyeket a műhely és gyártulajdonosok ama vigyázatlansága okozott, hogy gyakorlatlan inas gyerekeket, előttük ismeretlen szerkezetű gépekhez eresztettek, most rendeletet bocsátott ki a kereskedelemügyi miniszter az iparfelügyelőkhöz, mely rendelet szerit az iparfelügyelők utasítainak, hogy szigoruan ellenőrizzék, miszerint komplikáltabb szerkezetű gépekhez csakis felszabadult, szakértő segédek alkalmaztassanak.

— Teljes napfogyatkozás. Augusztus 30 án teljes napfogyatkozás lesz, a mely nálunk csak igen csekély mértékben lesz látható. Bizonyos földrészekre azonban, a hol a nap teljesen a hold mögé kerül, észlelhető a ritka tünemény. E helyeken a nap körül olyan vizsgálódást lehet végezni, minőt más időben a nagy sugárzás miatt lehetetlen. A teljes napfogyatkozás zónája oly vidéken húzódik keresztül, melyeknek elérése nem igen nehéz.

— A kamara ösztöndíjai. A kamara közös bizottsága tegnap délután Szabó Kálmán orsz. gy. képviselő elnöke alatt ülést tartott, melyen a kiosztásra kerülő jövő tanévi ösztöndíjak felett döntött. A szép számmal beérkezet pályázatok közül a követ-

— Ezelőtt tizenkét évvel, nemde? — válaszolt a vezető!

— Kitűnő emlékezőtehetsége van magának, de én bizony alig emlékszem magára. — En azonban éitem fogytig jól emlékszem önre; vártam is mint a Messiást és végre megérhettem, hogy megjelent.

Károly ur azt hitte, a vezető nyilván valami fejedelmi borraivalót kapott akkor tőle, azért emlékszik rá ennyi ideje.

— Nyilván együtt másztuk a hegyeket, ugye?

Fontek újra hallgatásba mélyedt. — A kód mind sürűbben ereszkedett alá, úgy alig lehetett tiz lépésnyire látni. Csupán a Fontek szenvedélyes fekete szeméi szikráztak.

— És Faguára, az öreg Reina lányára. emlékszik még? — kezdte újból Fontek.

Károly ur mosolygott a kérdés fölött, visszaemlékezett első tátrai tartózkodására, amde sem Reinára, sem pedig Faguára nem emlékezett.

— Ön nem emlékszik már semmire, én pedig azt hittem, hogy örökké emlékezni fog rájuk, szolt Fontek fájdalmas szemrehányással. Soha többé nem gondolt ön Faguára, pedig tizenkét évvel ezelőtt nagyon jól tudta ön a barátaival egyetemben, hogy hol kapható a legjobb savó . . . naponta ott voltak mind a Fagua házikójába . . . emlékszem . . . Miközben szolt, hangja mind hatalmasabb és erőszakosabbá vált, szinte reszketett a felindulástól.

A vezető utolsó szavainál jutott eszébe Károly urnak legutolsó tátrai tartózkodása, a

mikor Zakopaneban volt; ugyszintén azok a kirándulások, a melyeket diákkorában tett meg. Láta maga előtt azt a kis havasi kunyhót, a melyben vidáman sürgött forgott a szép fiatal Fagua. Az ifjak vigan tréfálkoztak vele, sőt nem egyszer megesezt, hogy a pompás habzó tejért egy egy eszket cuppantott Károly ur a kislány piruló orcájára. Akkor tréfásan el is nevezte őt Károly ur a havasok királynőjének, amde a hogy a nyár elmúlt, azonképpen el is feledte Faguát . . .

Fontek fenyegető tekintettel mérte végig vendégét, majd levetette kabátját és szaggatott elfulladó hangon hevesen kifakadt:

— Ön megölte Faguát . . . s most én végre megboszulhatom magamat . . . Én megölöm önt! . . .

Vagy talán nem tudta, hogy ő az enyém volt . . . Mialatt én a hegyek között jártam, odalopódtak hozzá a havasokba, nevetgéltek, mulatoztak azzal a csacsni leánnyal, minek az lett vége, hogy mikor önök elmentek, hallani sem akart felőlem . . .

Az ön szép sima beszéde, fekete szeméi megbolondították azt a leányt; az ön után való vágyakozása és fájdalma feledtette az anyját, a hegyeket; itt hagyott mindent és eiment Magyarországra . . .

. . . Pedig a menyasszonyom volt! . . . de ön elrabolta tőlem . . . Nos, tudja már, hogy ki vagyok? — fejezte be beszédét Fontek, ökölbe szorított kezekkel.

Károly ur némán hallgatta a vezető kitörését, kinek arcán gyűlölet, majd a bosszuvágy tükröződött.

Ez az ember egész komolyan elhatározta, hogy ellenségét a mélységbe löki.

— Röviden fogunk végezni . . . A sziklák némák, esondések, senki sem fog megtudni soha semmit . . .

Károly ur nem volt gyáva ember; bátran szembe szállt ő nyíllan bármilyen ellenséggel, amde e fölizgatott bosszuszomjas ember láttára kissé gyengének, bizonytalannak érezte magát.

A vastag, sürű kód el elfojtotta lélegzetét; tagjait hideg borzongás járta át. Arra már nem is gondolt, hogy védekezzen, hanem erőtlenséggel, megtörtén várta a véget.

Fontek tekintetét kárörvendve legeltette szerencsétlen áldozatán. Bensejéből teljes erővel tört elő az oly régóta elfelejtett fájdalom, mely csak szította benne a vad szenvedély lobogó lángját.

Elmult ifjuságának arnyai föl-föltűntek lelki szeméi előtt és gyilkosságra kényszerítették.

Milyen nehezen várta azt a pillanatot, hogy ellenségét megsemmisítse.

H: úgy nyaranta a vendégek Zakopaneba jöttek, ő nem tudott a kínálkozó buszkereseteket úgy örvideni, mint társai. Busson, hallgatagon rotta a hegyvidéket; szemügyre vette a hezymászó turistákat mind és fájdalmasan ökölbe szorította kezeit és vá

kező pályázók részesültek ösztöndíjban: I. A debreceni felsőkereskedelmi iskola 200—200 koronás tandíj ösztöndíját elnyerték: Liszauer Emil ujfehértói és Prohászka József debreceni lakos felső osztályu tanulók; a 180, illetve 120 koronás szakiskolai ösztöndíjakat elnyerték: Várad József asztalos segéd iparművészeti, Deutsch Izidor nagyszőlősi illetőségű felső keresk. iskolai, továbbá Britz Béla felső ipariskolai tanulók Nyiregyházáról, Szeges Sándor szobrász növendék Nagyszőlősről, Komlós Jenő keleti keresk. akadémiai hallgató Szolnokról, Prigya Sándor fémipari szakisk. tanuló N. Bányáról, Fischek Ede felső iparisk. tanuló Nyiregyházáról, Grün Pinkász felső keresk. isk. tanuló Nagyszőlősről, Biró István iparművészeti isk. tanuló Munkácsról és Biró Dezső késmárki szövő isk. tanuló Mezőtúrról. Ezután bejelentette a közös bizottság, hogy a kamarát a szabadkai ipartestületi kongresszusra meghívta. Elintézte a beérkezett államszegélyes és vásárügyi kérelmeket, tudomásul vette a fontosabb miniszteri rendeleteket, végül a folyó ügyekben intézkedett.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést kaptuk: Fájdalmas szívvel tudatjuk Simon Vilvának 1905. évi július hó 19. é. u. fél 4 órakor, 1 éves korában, egy heti súlyos szenvedés után történt elhunytát. A kedves kis halott porrá váló részét az ev. ref. egyház szertartása szerint f. hó 21-én, délután 3 órakor, a Vigkedvő Mihály utcai leányiskola udvarán tartandó ima után a Kossuth-utcai temetőben fognak örök nyugalomra tételni. Debrecen, 1905. július 19. Szülei: Simon István ev. ref. tanító. Simon Istvánné szül. Tóth Mária. Testvérei: István, Erzsébet, Géza, Margit, Mária, Irén, Emma, Rózsa, Zoltán, Gyula és Imre.

— **Ujtás a telefon nyári használatánál.** A távbeszélő használatát tekintetében eddig az a rendelkezés állott fenn, hogy az előfizetőknek a nyári időnyre 6 havi időleges bekapcsolások engedélyeztettek fél évi díjért. Ez azonban csak a május hó 1-től október hó 31-éig terjedő 6 hónapra volt engedélyezhető. Mivel azonban számos előfizető korábban költözködik nyaralójába avagy később tér vissza mint május és október, sőt vannak olyanok is, kik egy későbbi vagy

korábbi hónappal kezdődő félétvet töltenek nyaralójukban, a kereskedelmi és iparkamara azon kérelmet terjesztette a kereskedelmi miniszter elé, hogy a telefonhasználati feltételek merevségét módosítsa úgy, hogy az előfizető határozhatta meg: mely hónaptól kezdődő félétvet kívánja ez időleges bekapcsolást igénybe venni s ne csak 6, hanem esetleg 7, 8, 9. hónapra is kapcsolathassa aránylagos díjért. A miniszter most a kamara kérelmének helyt adott s a szabályzatot ily értelemben módosította.

— **Munkás forgalom az elmúlt félévben.** Az ipari tevékenység általános pangása folytán, másrészt a bányipar, a fémfeldolgozás és az építés terén dühöngő s általános-sá vált sztrájkok a munkások követelési fogalmát eszkéntették. A közvetítési viszonyokat a budapesti munkaközvetítő intézet így mutatja ki: A munkakereslet volt ugyanis az 1904. év II. negyedében 21 480 ellenben az 1905. év II. negyedében 17 698 a f. év II. negyedében tehát kevesebb volt 3 782-el. Hasonlóan a munkakinálat az 1904. év II. negyedében 16 655 míg az 1905. év II. negyedében 12 833 et tett. A munkába helyezettek száma tett az 1904. és II. negyedében 11 438 at viszont az 1905. év II. negyedében 10 018 ot a f. év II. negyedében tehát kevesebb volt 1 422 el. Az év első két negyede együttvéve is kedvezőtlenebb a múlt év ugyanezen időszakánál, mert az 1904. év első felében a munkába helyezettek száma 19 033 volt, míg a f. évben csak 16 399-et, tehát 2 634 el kevesebbet tesz ki.

— **A „jólétkü” Fejérváry.** A m. kir. honvédelmi miniszter aki ezidő szerint nem más mint Fejérváry Géza miniszterelnök tegnap Debrecen város törvényhatóságához leiratot intézett. A leirat szerint azokat a pórtartalékosokat, kik 28 napi fegyvergyakorlatra augusztus hó 2. árá hivatnak be, a honvédelmi és közös hadseregbeli hadkiegészítő parancsnokságok, ha az aratásra való hivatkozással ott jelentkeznek, az aratás tartamára a fegyvergyakorlat alól felmentik.

— **Királyok olvasmánya.** Nem minden uralkodó teheti meg azt, amit Oszkár svéd király mondott magáról, hogy legalább is négy modern nyelven olvas könyvet. Még ebben tul tett rajta a román királyné, aki még több nyelven szerezhette magának okulást és mulatságot. Erzsébet királyné még

ma is, kevés gyakorlat után, folyékonyan tud olvasni mindazon a nyelveken amelyekre ifjúkorában tanították. A klasszikuson éppen úgy, mint a moderneken. Nagyon szereti különben a francia írókat és a németek közül különösen a régi nagy klasszikusokat. A spanyol anyakirályné szintén a francia irodalom barátja és valódi élvezettel tud elmélni Pierre Loti pompázó, színes, exotikus történeteiben. A német császárról is azt mondják, hogy nagyon szereti a francia írókat, különösen George Ohnet regényeit. De az angol és természetesen a német irodalmat is kitűnően ismeri. Általában pedig nagyon szorgalmas az olvasásban és néha egész estét át hangosan fölolvassa a császárnénak. Rudyard Kipling iránt való bálumata is ismeretes abból az időből, amikor Kipling betegsége alkalmából rendkívül megleghangú távirato küldött neki. A francia köztársaság elnökei is mind nagyon sokat olvastak. Most is Loubet elnöknek magának igen nagy könyvtára van, amelyben minden művön meglátják a gyakori használat nyoma. Viktória, a volt angol királyné, nagyon sokat olvasott és tanult. Utolsó éveiben különösen regényeket olvasott és alig jelent meg akkoron kiválóbb beszédés mű, a melyet megnevezett volna. Legkedvesebb írója állítólag Corelli Mária volt.

— **A drágaság ellen.** A belügyminiszter tegnap körrendeletben közölte Debrecen város közönségével, hogy a drágaság ellen intézkedni kíván. Tekintettel a fővárosi, de különösen a vidéki piaci drágaságra, utasítja az illetékes rendőrségek, hogy maguk dolgozzanak ki piaci tarifát. A miniszter nem kívánja megfosztani a piaci elárúsítókat az őket megillető jövedelemtől, azért a tarifa megállapítására vonatkozóan utasítást adott a hatóságoknak, hogy legyenek tekintettel a termelőnek fizetett árakra, a helyi viszonyokra és egyéb körülményekre, mihez képest aztán bizonyos megfelelő számalékosan hozzászámításával állapítsák meg az egyes cikkek árát, melyeknél többet az elárúsítónak nem szabad követelnie.

— **Utépítés.** A kir. államépítészeti hivatal főnöke az 1905. évi július hó 10. é. kelt 1372 számú rendeletével a huszt-tornyai állami közut 47. 1—3 k. n. szakaszán lévő 243 számú uteresz helyreállítását 4998 kor. 20 fillér összeg erejéig engedélyezte. A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából az 1905. évi augusztus hó 3-ik napjának délelőtt 10 órára a máramaroszi kir. államépítészeti hivatal helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

— **Szerencsétlenség a debreceni gyorsvonaton.** Tegnap a budapesti gyorsvonat, mely a rendes körülmények között déli 12 óra 6 perckor robog be a debreceni pályaudvarra, nem jött meg. A vasuti főnökségnél másfél órai késést jeleztek Püspök-ladányból. A késedelemnek az volt az oka, hogy a gyorsvonat T.-Szent-Miklós állomás mellett a nyílt pályán beleütközött a szembe jövő tehervonatba. A vasuti összeütközés oly erővel történt, hogy mind a két vznak mozgonya a hasznavehetetlenségig megsérült és több kocsi összezúzódott. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A vonalon a pálya is erősen megrongálódott és így az összes Debrecen felé robogó vonatok nagy késéssel érkeztek be. A déli gyorsvonat délután fél 2 órakor jött meg. A személyvonat egynegyed 4 helyett fél 6 kor, az esti gyorsvonat pedig fél 9 órakor. A pályát — mint halljuk az éjszaka rendbe hozzák s így ma már valószínűleg teljesen helyre áll a rendes forgalom. A vonatkések folytán Debrecenben a tegnapi fővárosi lapokat estefelé kapták kézhez az olvasók.

rakozott a bosszu órájára. Várta, míg eljő az ő gyűlölt ellensége . . .

Végre itt van! A sors kiszolgáltatta az ő hatalmába . . .

Itt fogja őt megölni, a hol Fagua egykor a nyáját legeltette . . . a sötét éj fátyolt borít a gyilkos merényletre . . . a zugó hegyipatak lármája meg majd elnyomja a mélységbe zúdított áldozat halálhörgését . . .

— Megölöm önt, — kiáltotta Fontek vérfagyasztó hangon!

Károly ur hátra tántorodott, mire a legény megragadta izmos karjaival a vállánál fogva . . . még egy lépés . . . és mintegy varázsütésre Fontek elerőtlenedett, maga elé bámult, aztán egy tompa nyögés szakadt ki melléből és karjai lehanyatlottak . . .

A hegyek mögül előtűnt a hold fehér fényű tényérja, melynek ezüstös sugarai elarasztották a falhőkbe burkolt sziklák csucseit. Itt ott fehérebb hóborított területek csillantak meg a holdfényben. Fontek mintha megkönnyebbült volna, valami benső melegséget érzett. A csillagok is mintha nyájasabban mosolyogtak volna le rá.

Ugy tetszett, mintha a sietve elvonuló felhők magukkal ragadták volna lelkéből azt a borzalmas szándékot. . . megint úgy érezte magát, mintha ifjú és boldog lenne, mint a minő volt, a mikor az ő Faguájának virágokat szedegetett.

A havasok, sziklák bágyadtan mosolyogni látszóttak; a bosszu és gyűlölet érzése az elszállt lelkéből.

A holdfényben tündöklő hegyek édesdeden csalogatták és békés képzetek merültek fel lelki szemei előtt. Nem! ő nem fog gyilkolni! Ha gyilkosság nyomná a lelkét, nem tudna többé oly nyugodtan a hegyekre, a sziklára tekinteni, a melyekben minden örömet föllette, a mióta Faguát elvesztette.

— Nem, én nem bántom önt, — ez bűn volna és szégyen! . . . szólt megtört szégyenlős hangon.

— Kövessen, — tette hozzá némi szünet után.

A fénylő hold mind magasabba kuszolt a tiszta égbolton, a holtak tetsző sziklák és vögyek mintha megelenedtek volna tündöklő fényében.

Fontek némán egyengette aztán Károly ur utját, félretolta a köveket, eltávolította a vihar letördelte gallyakat; a veszedelmesebb helyeken erős kézzel támogatta őt . . . végre előtűnt a Giefont csucs s nem sokára megérkeztek Zakopaneba.

Bucszáskor mély megindultsággal szorított kezét Károly ur a vezetővel . . .

— Ne köszönjön meg semmit, — sugta Fontek és szomorúan bandukolt hazafelé.

A Fekete tó partján álló védőkunyhóban pedig még igen sokáig emlegették a hegyilakók prózaiasságát. . .

— A kalapkirályt letartóztatták. Budapestról írják. A rendőrség tegnap letartóztatta Garay Frigyes 36 éves kalapkereskedőt, akinek az Eskü uton levő Klotild-palotában volt az üzlete. Az üzlet azért volt híres a fővárosban, mert furcsa módon „kalap királynak” keresztelte el a boltját. Garay család bukás miatt került a rendőrség börtönébe. Az üzletet tőke nélkül rokonai segítségével alapította. Az üzlet azonban rosszul ment és a „kalap király” nyakra-főre csinálta az adósságokat. A múlt év végén már nem igen hiteleztek neki. Ekkor egy véletlen elemi csapás újból helyreállította hitelképességét. Az üzlet ugyanis ki-gyulladt és leégett. Garay ekkor biztosítási, összeg fejében 20 ezer koronát kapott, a melyet szíjjel fizetett hitelezői között. Hi-tele ekkor megszilárdult és rövid idő alatt 36,000 korona készpénz adósságot csinált, áruk fejében pedig 5000 koronával tartozott. Néhány héttel ezelőtt, amikor látta, hogy az üzletével nem boldogul, átíratta édesanyjára, aki viszont az üzletet eladta Muskál Jenő és társa cégnek. A hitelezők látva kiját-szásukat, feljelentést tettek a rendőrségnek. A főkapitányság megállapította a család bukást és a kalap király ő felségét letartóztatta.

— Titokzatos haláleset. Budapestról írják, hogy a Vöröskereszt kórházba tegnap halálos lött sebbel, eszméletlen állapotban egy huszonhat éves fiatalember hozták: Melocco cementgyáros unokaöccsét. A fiatalember három nappal ezelőtt Pusztá Szent-Miklóson járt, hogy egy építésre felügyeljen. Halálos sebet ott kapta az épület közelében s két napig a községben ápolták. De állapotja egyre súlyosbodott s föl kellett hozni a fővárosba. A Vöröskereszt kórházban se tudtak segíteni rajta s a fiatalember még tegnap meghalt. Hozzá tartozóinak az volt a véleménye, hogy az ifjú saját vigyázatlanságának esett áldozatául. Revolvert hordott mindig magánál s azt hitték, hogy a revolver véletlenül elsült a zsebében. A mikor a halottkém megvizsgálta a halottat, arra a meggyőződésre jutottak a kórházban, hogy Melocco Jánost valaki agyonlőtte.

— Iparos otthon Orosházán. Az országban iparos tanonc otthon egy van, Orosházán. Ez otthon célja: a szülői gondos otthont pótolni azon tanoncoknál, a kik az általuk választott ipari mesterséget jeles iparosmesterek műhelyében, az illető mesterek szakszerű és gondos vezetése mellett gyakorlatilag teljes alaposággal meg akarják tanulni. Eppen azért, az Otthon minden tanonca saját műhelyében, mestere vezetése és útmutatása mellett, a nap kitűzött óráiban mesterségének fogásaiban gyakorolja magát és a tanoncoknak mesterségükre vonatkozó minden munkájában tevékeny részt vesz, mert legfőbb cél az, hogy a tanonc a tulajdon iparágát a legalaposabban megtanulja és mestersége minden közziményét öntudatosan, szakszerűen, izlésesen és tökéletesen el tudja készíteni; mert kitűnő munkás kezre van nálunk legfőbb szükség. De másfelől az Otthonnak az is célja, hogy a tanoncokra minden irányban nevelőleg hasson, azoknak szellemi oktatására és lelkük kiművelésére fokozott mértékben gondot fordítson. Az otthonba felvett és valamelyik iparos műhelyben elhelyezett tanonc köteles az Otthon házi szabályainak, valamint műhelye rendjének magát feltétlenül alávetni. A tanonc otthonban való felvételért a felülvizelő bizottsághoz kell folyamodni. Ezre lőre 12, legfeljebb 20 tanonc vétetik fel. — Folyamodni augusztus 15-ig lehet. A kérvényhez a születési, orvosi és iskolai bizonyítvány csatolandó. Kívánatos, hogy a folyamodó tanoncnak a gymnasium, a reál-, vagy a polgári iskola 4 ik osztályáról bizonyítványa legyen. Ugy az Otthonnak, mint az Otthon tanoncai mestereinek legfőbb célját és törekvését az képezi, hogy olyan kitűnő iparos nemzedéket képezzenek, a kik a jövőben lelkük egész melegségével, akaraterejük nagyságával, fáradhatlan szorgalmukkal és szaktudásokkal a magyar iparosnak tiszteletet és becsülést, a magyar iparnak pedig elismerést és hírnevet szerezzenek.

— A város nagy kölcsöne. Debrecen város tanácsa ma pénteken teljes tanácsülést tart. Ezen az ülésen részletes tárgyalás alá kerül a város 15 millió kölcsönének ügye. A tanács a kölcsönügyet a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés elé terjeszti.

— Egy székely takarékpénztár elárverezése. A Székelyföldön mind nagyobb tért hódító nemzetiségi pénzintézetek versenye mellett a magyar pénzintézetek egyre másra tönkrementek. A székelyudvarhelyi járásbírósnak legutóbb kelt végzése ismét hirt ad egy ilyen magyar pénzintézet szomorú végéről. A végzés tudatja, hogy a Székelyegyleti Első Takarékpénztár csődtömegéhez tartozó és annak tulajdonát képező 102 különvő követelés, amelynek együttes összege 55.431 korona 64 fillér esedékes kamajárulékaival egyetemben nyilvános árverésen el fog adatni.

— Képes levelezőlap. Az orosz anziksz gyűjtők nagyon keresnek jelenleg egy képes levelezőlapját. A japán halvezetőség tudniik minden a csatátérre induló japán katonának egy művészies kivitelű gyászkerettel ellátott képes levelezőlapot ad, a melyen az illető katona elesete jelentetik. A katonának kötelessége a levelezőlapot annak megcimezni, akit esetleges haláláról elsősorban tudatni akar és ezt a megcímzett levelezőlapot folyton magánál hordja. A bajtársak kötelessége pedig, ha az illető katona elesik, a csatátérre a levelezőlapot zsebéből kivenni és postára adni. Már sok ilyen levelezőlap érkezett vissza Japánba és a rokonok ezeket szomorú ereklyeként őrzik. Ugy látszik azonban néhol győzött az üzleti szellem a kegyelet felett, mert egynémely kártya Szent Pétervárra is jutott, ahol mesés áron kellenek el.

— Az osztájsorsjáték tegnapi, csütörtöki húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:

30.000 koronát nyert: 72765.

20.000 koronát nyert: 64483.

5000 koronát nyertek: 78613 106256.

1000 koronát nyertek: 7012 75110.

500 koronát nyertek: 4906 15208 17468

20927 24783 25845 20755 32150 36459 51201

52416 61605 66740 69995 71659 71659 73856

76998 77664 93080 94236 97283 99846.

— Szállodai humor. Érdekes feliratokkal találkozunk egyes német hotelekben. Az egyik vendéglős így hirdeti és dícséri fogadóját:

— Penziók napokra és hetekre. A ki nem fizet, kidobatik.

Egy kis fogadó falán a következő kérés olvasható:

— Kérjük igen tisztelt vendégeinket, ne vegyenek fel ünnepi ruhát, mert ez a szolgálatyokat zavarja és szórakoztató teszi.

Egy territeti fogadós nagy nyelvismeretét fittogtatandó, ezt írta ki:

— Itt angolul beszélnek. Megértjük az amerikai nyelvet is.

Egy hegy csucán lévő svájci fogadó falán olvasható:

— Az utasokat lovon, velocipéden vagy automobilon szállítjuk fel.

Egy tréfás ismeretlen ezt írta hozzá:

— Szükség esetén motoros-csónakon!

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiskakuban.

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszaru gyógyszerár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TA VIRATOK.

Az első megsemmisítés.

Budapest, jul. 20. Kristóffy József belügyminiszter ma leiratot intézett Budapest székesfőváros törvényhatóságához és értesíti, hogy az adó- és ujoncmegtagadásra vonatkozó közgyűlési határozatot megsemmisíti.

Tisza Fejérvárnál.

Budapest, jul. 20. Tisza István gróf ma Budapestre érkezett és felkereste Fejérvary Géza miniszterelnököt, a kivel hosszasan tárgyalt. Délután Tisza Gáspárra utazott.

Fejérmegye a kormány ellen.

Székesfejérvár, jul. 20. Fejérmegye ma közgyűlést tartott, a melyen a dráabant kormány ellen beadott bizalmatlansági indítványt egyhangulag elfogadják.

Az orosz népképviselő gyűlése.

Moszkva, jul. 19. A szemsztvo kongresszuson 200-an vettek részt. Elnökké egyhangulag gróf Heydent választották meg. A moszkvai szemsztvo hivatal elnöke kifejtette a kongresszus előtt a hatóságoktól a kongresszus megtartásának tett nehézségeket. Hírszerint azért okoztak nehézségeket, mert híre járt, hogy a kongresszus alkotmányozó gyűlést akart proklamálni. A kongresszus vezetősége kijelentette, hogy nem fogorog ilyen szándék. Bár a főkormányzó közbenjárt hogy a kongresszusnak nehézséget ne okozzanak a mai ülésen megjelent a rendőrfőnök rendőrhivatalnokok kíséretében, kézbesítve a város kapitány irásbeli felszólítását, hogy az ülést rekesszék be. Felolvasta a törvényeket és rendeleteket, melyeknek alapján a hatóság a kongresszust törvénytelennek tartja. A kongresszus elnöke kijelentette, hogy a hatóság döntését törvénytelennek tartja és ezért nem tartja kötelességének azt tekintetbe venni. Az ülést bezárni nem fogja. A rendőrfőnök felkérte a jelenlevőket nevük benondására és az okmányok kiadására. Feleletül azt kapta, hogy jegyezze fel egész Oroszországot. Végre sikerült a rendőrségnek jegyzőkönyvet felvenni. A kongresszus egyik tagja óvást emelt az ellen, hogy tanácskozásnak Buligin nem hivatalosan előterjesztett tervezete felett. A vezetőség rámutat arra, hogy a pétervári lapokban a tervezetet illetőleg megjelent közleményt meg nem cáfolták. Az a körülmény, hogy közlését betiltották, megerősíti autenticitását. A mai ülésen megjelent az iparosok kongresszusának bizottsága a kongresszus üdvözlésére. A moszkvai zsidó intelligencia szövetsége emlékiratban fordult a kongresszushoz, melyben a zsidók kijelentik a népképviselőben való részvételüket.

Péter királyt nem fosztják meg a tróntól.

Belgrád, jul. 20. A „Magyar Hírlap” keddi számának szerb vonatkozású cikkelye az igazságnak meg nem felelő alapokon nyugszik. Nevezetesen egyáltalán nem áll, hogy Péter király trónját forradalmi, felforgatásra irányuló mozgalom fenyegeti. Krisztics Miklós állítólagos trónkövetelése vagy a jelzett szerb köztársaság kikiáltása lehetetlen koholmány. Mindmégannyi dajkamese, mely csak derűtséget kelt mind ott, hol a szerbviszonyok félig meddig ismerik. Annak a jelentésnek, hogy Eduard király 80.000 frankért vásárolta meg Péter királynak állítólag kompromitáló levelét, bizonyára senki sem ad hitelt. Ilyen levél egyszerűen nem létezik.

E hír koholt voltát legjobban jellemzi, hogy Glencis akihez, mint a szenátus elnökéhez az említett jelentés szerint ezt a szóbanforgó levelet intézték, soha nem volt a szenátusnak sem elnöke, sem tagja. Végül sajnálkozásunkat kell kifejeznünk azon, hogy a budapesti sajtó egyik komoly organuma ily szívesen megnyitja hasábjait az eféle nem méltó pletykára, mert evvel olyan hiedelem keletkezhetnék, mintha némelyek igyekezérek nem igaz híreknek terjesztésével utját szegni a szerb viszonyok megerősödése örvendés haladásának és a dinasztikus érzés megizmosodásának.

Az orosz forradalom.

Pétervár, jul. 20. A carszkojzaszeli pályaudvaron ma egy fiatalember revolvermerényletet akart elkövetni Pobjedoncev ellen, a ki a szent zsinat főprokurátora. A merénylet azonban nem sikerült, mert Pobjedoncev kísérője megakadályozta.

Odessa, jul. 20. Hir szerint legközelebb veszedelmes antiszemita zavargás tört ki a városban.

Halálos vonatkisiklás.

Lőcse, jul. 20. A lipótszentmiklósi képviselőválasztásra katonaságot innét vittek. Ma külön vonattal utaztak vissza a katonák. A vonat Csorba állomásnál összeütközött egy mozdonyval. A karambol következtében 3 kocsi összetört. Két katona meghalt, négy könnyebben megsérült.

Merénylet a fő kormányzó ellen.

Helsingfors, július 20. A büntető bíróság Hokenthal, ki február 6-án merényletet követett el Johnson szenátor prokurátor ellen, élethosszig tartó fegyházra ítélte.

Helsingfors, július 20. Délután háromnegyed 4 órakor a fő kormányzó helyettese Deutrich titkos tanácsos ellen merényletet követtek el. Egy ismeretlen bombaszerű tárgyat dobott rá a Szenátus téren, Deutrich hátán, karján és lábán könnyen megsérült. A merénylet elmenekült.

Helsingfors, július 20. A midőn Deutrich titkos tanácsos a fő kormányzó helyettese tegnap délután 3 órakor a szenátus épületét elhagyta, egy ismeretlen ember bombát dobott feléje, mely kezén, hátán és lábain megsebesítette. A merénylet elmenekült.

A háború.

Tokió, július 20. Itt általában azt hiszik, hogy a Mauka mögött levő vidék területi alakulása, hol az oroszok a Dazlinen-nél ért véreség után megállottak, kizárja az észak felé való további visszavonulást. A lőszer hiánya nemsokára megadásra fogja kényszeríteni az oroszokat.

Szerencsétlenség a pólsi hajóhad gyakorlatain.

Póla, július 20. A császári és királyi hajóhad hareszerű lövőgyakorlatai közben gázrobbanás következtében egy tengerész szörnyet halt, egy pedig megsebesült. A baleset idején gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok a Habsburgon tartózkodott.

A léghajós katasztrófája.

New-York, jul. 20. Polomly ismert léghajós új rendszerű repülőgéppel tett

kísérletet. A léghajóval a magasba szállt, a hol a léghajó kormányja eltört. Négyezer méternyi magasságból zuhant a földre a bátor léghajós és szörnyet halt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 20.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 22,000 méternázsza körüli forgalomba, 5-10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: hűvös

Buza októberre	15 66-68.
" 1906. áprilisre	16 22-24.
Rozs októberre	12 80-82.
Zab októberre	11 46-48.
Tengeri júliusra	15 30-32.
" 1906. júliusra	10 72-74.
Repce augusztusra	24 30-50.

Törvénytörések.

§ Schwarz Ábrahám fogva marad.

A vizsgáló bíró udvalevőleg elrendelte Schwarz Ábrahám előzetes letartóztatását s ezt a határozatot a törvénytörések vádtanácsa is helybenhagyta. A vádtanácsi határozat ellen Weisz Odón dr. védő a táblához felfolyamodást adott be. A budapesti kir. ítélőtábla Eördögh András bíró előadásában tegnap tárgyalta a felfolyamodást s azt rövid tanácskozás után elutasította. Schwarz Ábrahám tehát továbbra is fogva marad.

§ Egy ügyvéd bünei. Grün Ede dr. budapesti ügyvéd ellen egyik kliense, Nemes Zsigmond feljelentést tett azért, mert ezerhétszáz korona pénzt saját céljaira használta. Egy másik kliense feljelentette, hogy nyolcszáz korona olyan pénzt kezelt el, a melyet Grünnek, mint nőtartási díjat kellett volna rendeltetési helyére juttatnia. A büntető törvénytörések Grün Edert ezekért a bűnökért nyolc havi börtönrre ítélte. A kir. tábla mivel kitünt, hogy a vádlott a nőtartási díjból csak negyven koronát tartott magánál, a büntetést hat hónapra szállította le. A kir. Kuria a benyújtott semmisségi panaszt tegnap elutasította s ezzel a kir. tábla által kiszabott félevesi börtönbüntető és jogerőssé vált.

Egy örült kézírata.

Írta: Dickens Károly. 1.

Igen! — egy örülté! Sok évvel ezelőtt még hogy szívembe nyilalt volna ez a szó! Hogy felverte volna a rettegést, a mely rám s okott néha jönni; zuga és tombolva korbácsolta volna fel a vért ereimben, a míg a félelem hideg verejtéke nagy cseppekben ki nem üt rajtam s térdeim össze nem verődnek a borzalomtól. De most szeretem. Nagyon szép szó. Hol az a fejedelem, a kinek haragos tekintetétől úgy félnének, mint az örült ember kimerült szemétől, — a kinek a bárdja és kötele félig olyan biztos volna, mint az örült kezesorítás. Hahaha... Nagy dolog örülni, bámulnak a vasrostélyon keresztül, csikorgatni a fogakat és üvölni a hosszú, csöndes éjszakán át, a mikor olyan csörög a súlyos bilincs s e jeles muzsikán fölkelésülve magát a számba fűni és benne fetrengeni. Eljen az örült ház! Oh, remek egy hely!...

Emlékszem napokra, a mikor rettegtem a megörültéstől; a mikor rendesen felriadtam álomból, térde estem és úgy könyörögtem, hogy maradjon el tőlem ez a csabadi átk; a mikor fűtöttem a jókedv vagy teldosság látásától, hogy elrejtőztem valami magányos helyen és kincs óráka töltött m az a, hogy

megfigyeltem a láb növekedését, a mely agyvelőmet emésztette. Tudtam, hogy az örült bennlappang a véremben és minden csontomban és velőmben; hogy közben egy egész nemzedék volt, a melyet elkerült ez a bestia és hogy én vagyok az első, a kiből ismét föl fog támadni. Tudtam, hogy ennek így kell lenni: hogy mindig is így volt és mindig így lesz; és ha társaságban lekupordtam a szoba valamelyik homályos zugába és láttam, hogy az emberek suognak, intenek egymásnak és szemükkel felém vágnak, tudtam, hogy az örülségre kárhoztatott emberről beszélnek; és megint elsompolyogtam, hogy tovább álmodozzak a magányban...

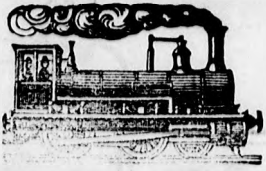
Igy tartott ez évekig; hosszú, nagyon hosszú évek voltak. Az éjszakák itt hosszúak; de semmiségek ahhoz képest, hogy mily nyugtalan éjszakáim és borzasztó álmaim voltak akkoriban.

A ráemlékezéstől is megfagy a vérem. Ravasz és csufondáros arcu, nagy sötét alakok szorongtak a szoba sarkaiban, éjszaka ágyam fölé hajótak és csalogattak és örültek. Ha'k szóval suttogták a fülemben, hogy a vén háznak padlójára, a melyben atyám atyja meghalt, saját véréből szennyves, a melyet ő maga on'ott ki, a mikor tomboló örülségében kezét emelt magára. Bedugtam a két fülemet ujaimmal, de úgy hasogattak az agyvelőmet, hogy a szoba is harsogott belém, azt kiabálva, hogy az előttem való nemzedékben szunnyadt ugyan az örület, de hogy nagyapám éveken át a földhöz láncolva élt, mert különben darabokra szaggatta volna magát. Tudtam, hogy igazat mondanak, jól tudtam. Rájöttem már évekkal azelőtt, jól lehet rejtegetni próbálták előttem Haha! Tuljártam én az eszükön, habár örültek tartottak. Utóvégre is rájöttem az örület és én csudálkoztam, hogy valaha is rettegtem tőle. Most már járhattam emberek közé s kacaghattam és kurjonghattam a társaság színe-javával együtt. Én tudtam, hogy örült vagyok, de ők még csak nem is gyanították. Micsoda gyönyörűség! Éreztem, valahányszor eszembe jutott, milyen szépen bolonddá tartom őket, a miért ujjal mutogattak és szemükkel sandítottak rám régebben, a mikor nem voltam örült s csak abban a félelemben éltem, hogy megtalállok örülni. És hogy kacagtam örömben, valahányszor magamra maradtam s elgondoltam, hogy milyen jól őrzöm titkomat s jó barátaim milyen hamar cserben hagynának, ha megtudnák a valót. Föl szerettem volna ujjongani elragadtatásomban, a mikor kettesben ebédtem valami jó lármas cimborával s én elgondoltam, hogy halálra válnék az arca s hanyathomlok rohanna el, ha megtudná, hogy kedves barátia, a ki mellette ül és villogó sima kését köszörüli: örült, a kinek megvan a teljes hatalma s a fél szándéka, hogy azt a szívét mártsa. Oh, vig élet volt az!

Kincsek ura lettem, özőnével jött a pénz, fürödtem az élvezetekben, a melyeket jól őrzött titkom tudata bőven megsokszorozott. Nagy birtokot örököltem. A törvény, — maga a hüszemű törvény is, — megtevédedt; és a nagypörös vagyont egy örült kezére adta. A jószemű, okos emberek hová tették vajjon az eszüket? S hová tették fortélyosságukat az ügyvédek, a kik oly mohón szíratolják a semmisségi ckokat... Az örült valmennyin tultett ravasszában.

Volt pénzem. Hogy udvaroltak nekem! Pazarul szórtam. Hogy magasztaltak értem! A három büszke, fenhéjázó fivér hogy megálázkodott előttem! S a fehérhaju öreg apamennyi tisztelettel, mennyi hódolattal, mily áldozatkész barátsággal vett körül. Az öreg embernek egy leánya volt, a három fivérnek egy huga és mind az öten szegények voltak. Én gazdag voltam s mikor elvettem a leányt, mosolyt láttam játszadozni szegény rokonainak arcán, a kik örültek a jól kifőzött tervnek s a gazdag zsákmánynak. Nekem volt jussom mosolyogni. Mosolyogni! Tele tudóval kacagni, hajamat tépni s ordítóva fetrengeni a földön örömben. Nem is álmodták, hogy örülthöz adták feleségül a leányt...

(Folyt. köv.)

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8 18
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
	reggel	5 35
m. á. vasutól	reggel	5 44
vásártérrel —	d. e.	8 09
m. á. vasutól	d. e.	8 16
vásártérrel —	d. u.	11 11
H-Böszörmény	d. u.	11 20
E.-Sz.-Mihály	d. u.	4 41
felé	d. u.	4 54
m. á. vasutól	este	7 —
vásártérrel —	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 58
O.-Kócs—Polgár felé vásártérrel	d. u.	5 16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 51
Bpestre érkezik:		
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35
Budapestről Debrecenbe indul:		
A d. u. 12 ó. 4 p.kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reg. el	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15
Debrecenbe érkezik:		
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad f. gyorsv.	este	6 40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. e.	4 31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6 43
Szatmár felől — — —	este	8 04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11 31
	reggel	7 33
vásártérre —	d. e.	7 40
H-Böszörmény	este	6 22
felől	este	6 28
vásártérre —	d. u.	3 29
vásártérre —	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7 54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér	reggel	5 25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5 35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3 18

6424—1905. Tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhíré teszi, hogy a debreceni közönség segélyző egyesület mint szövetkezet végrehajthatónak Virág József és neje Géder Eszter végrehajtást szenvedők elleni 1800 kor. tőkekövetelés is jár; iránti végrehajtási ügyben a debreceni kir. törvényszék területén levő a debreceni 8708 sztkben A+ 1 sorsz 3888|31 hrsz. a. felvett csapókerti beltelekből álló ingatlanra ezenel megállapított, kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1905. évi augusztus hó 19-ik napján délután 3 órakor** megtartandó nyilvános árve-

résen a megállapított kikiáltási áron aló is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 146 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1881: LX t. e. 42 § ában jelzett árlyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. allat kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 LX t. e. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Debrecen 1905 június hó 24 én

Bolvári
kir. tszki bíró.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

vetek

Oriási raktára!

ANCELOTTI MULA TO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,

Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónó első fellepte.

Uj: Uj: Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda párdalosok.

Valamint az összes szerződötett művészek fellepte.

Nyilóvirágok, esokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosítottik.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében, jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER ÁV.
BUDAPEST, V. VÁZSI UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA. —

